

MEDECINS SANS FRONTIERES
LEKARZE BEZ GRANIC

RAPORT ROCZNY 2022

LEKARZE BEZ GRANIC

LEKARZE-BEZ-GRANIC.PL

PIERWSZY ROK W POLSCE

Lekarze i dziennikarze, którzy ponad 50 lat temu założyli Lekarzy bez Granic, postanowili, że nasze działania humanitarne będą połączone z informowaniem o tym, czego świadkami są nasze zespoły medyczne i czego doświadczają nasi pacjenci. Od samego początku organizacja zobowiązała się do opieki nad pacjentami, a także do zabierania głosu i zwracania uwagi na problemy związane z kryzysami humanitarnymi. Informowanie o realiach naszej pracy i sytuacjach, które dotyczą naszych pacjentów, to nierozłączna część naszego reagowania na katastrofy, zarówno naturalne, jak i te spowodowane przez człowieka. Niniejszy raport jest podsumowaniem naszych działań w 2022 roku, a także realizacją zasady transparentności – wobec osób, które nam zaufały i skorzystały z naszej pomocy oraz osób, które przekazały nam środki na działania humanitarne. 2022 rok to pierwszy rok działań polskiego biura Lekarzy bez Granic. Każde biuro naszej organizacji, w tym polskie, odgrywa ważną rolę w budowaniu świadomości o kryzysach humanitarnych oraz zapewnianiu zasobów potrzebnych do prowadzenia działań medycznych. To dzięki pełnej niezależności – również finansowej – możemy pracować tam, gdzie jesteśmy najbardziej potrzebni.

Sytuacja humanitarna na świecie

Wojna w Ukrainie

Lekarze bez Granic po raz pierwszy obecni byli w Ukrainie w 1999 roku. Od 2014 roku prowadziliśmy tam działania w związku z toczącym się na wschodzie kraju konfliktem. W lutym 2022 roku w obliczu wybuchu pełnoskalowej wojny natychmiast zwiększyliśmy skalę naszego zaangażowania. Dostarczaliśmy zaopatrzenie medyczne i wsparcie dla ukraińskich lekarzy w radzeniu sobie z gwałtownym napływem rannych. Nieśliśmy pomoc osobom wewnętrźnie przesiedlonym i docieraliśmy do tych, którzy pozostali w swych domach, szczególnie na wschodnich, najbardziej dotkniętych wojną terenach. Nasze działania koncentrowały się na leczeniu osób przewlekłe chorych, na fizjoterapii i rehabilitacji urazów wojennych, na zapewnieniu leczenia i bezpieczeństwa pacjentom dzięki ewakuacjom medycznym. Niezwykle ważnym obszarem naszego wsparcia było zdrowie psychiczne osób doświadczających przemocy, zmuszonych do ucieczki lub ukrywania się w fatalnych warunkach, żyjących w stresie i niepewności.

➔ [Dowiedz się więcej o naszych działaniach w Ukrainie](#)

Skutki kryzysu klimatycznego

W 2022 roku pomagaliśmy tysiącom osób, które ucierpiały w wyniku powodzi w Republice Południowej Afryki i Sudanie Południowym, suszy w Somalii czy cyklonów na Madagaskarze i Filipinach. W styczniu leczylimy dzieci na przedmieściach Ndżameny w Czadzie dotknięte niedożywieniem z powodu wyjątkowo suchej i krótkiej pory deszczowej. Niestety już w sierpniu tereny te nawiedziły niespotykane obfite deszcze, a wezbrane rzeki spowodowały rozległe podtopienia, zmuszając tysiące osób do opuszczenia domów.

W czerwcu na skutek olbrzymich powodzi w Pakistanie jedna trzecia kraju dosłownie znalazła się pod wodą, która w wielu miejscach nie ustępowała przez ponad trzy kolejne miesiące. Zniszczenia zmusiły do przesiedlenia ponad 30 milionów osób, tysiące zostało rannych lub zmarło. W Bełudżystanie i prowincji Sindh zespoły Lekarzy bez Granic masowo leczyły niedożywienie i niosły poszkodowanym pomoc medyczną i sanitarną.

Pod koniec roku zaczęliśmy działania w Kiribati, wysepce na Pacyfiku, której na skutek podnoszenia się poziomu oceanu grozi całkowite zniknięcie. Na razie erozja gleb utrudnia tam uprawę roślin, a perspektywa zalania wyspy popycha lokalny personel medyczny do emigracji.

Powrót cholery

W 2022 roku cholera pojawiła się w aż 30 krajach. Jako Lekarze bez Granic pomagaliśmy w jej opanowaniu w przynajmniej 10 z nich, w tym w Nigerii, Syrii, Kamerunie, Libanie, Demokratycznej Republice Konga czy Kenii. Rozprzestrzenianiu się cholery sprzyjają katastrofy naturalne, brak wody, konflikty i masowe przesiedlenia. We wrześniu, pierwszy raz od trzech lat, choroba pojawiła się w Haiti. Do końca roku zanotowano tam aż 15 000 przypadków, w większości leczonych w naszych placówkach.

Wspieraliśmy również akcje szczepień. W obliczu globalnego braku szczepionek na cholerę, międzynarodowa grupa koordynacyjna, której Lekarze bez Granic są członkiem, podjęła bezprecedensową decyzję, aby czasowo zalecać jedną dawkę szczepionki, zamiast dwóch, w celu ochrony większej liczby osób przed zarażeniem.

Niedożywienie

Kolejnym ważnym obszarem działań Lekarzy bez Granic w 2022 roku było leczenie dzieci z niedożywieniem. Podobnie jak w przypadku cholery, zjawisko to ma złożone podłoże. Susza i skromne plony, zapaść gospodarcza i systemu ochrony zdrowia, konflikty, wzrost cen żywności to czynni-

© Michela Rizzotti / Lekarze bez Granic

AKCJA RATUNKOWA GEO BARENTS, STATKU POSZUKIWAWCZO-RATUNKOWEGO LEKARZY BEZ GRANIC, PODCZAS KTÓREJ URATOWANO 18 OSÓB, W TYM DWOJE MAŁYCH DZIECI. MORZE ŚRÓDZIEMNE, SIERPIEŃ 2022

**WIDOK Z LOTU PTAKA
NA BUDOWĘ DROGI I
GROBLI W BENTIU W
STANIE UNITY. POWÓDŹ
WOKÓŁ BENTIU ROZCIĄGA
SIĘ NA 80 KM. SUDAN
POŁUDNIOWY, SIERPIEŃ
2022**

ki, które powodowały alarmujące poziomy niedożywienia w Nigerii, Etiopii, Kenii, Czadzie, Afganistanie czy Jemenie.

W somalijskim mieście Baidoa, gdzie przedłużająca się susza zbiegła się z długotrwałym konfliktem i niewystarczającą pomocą humanitarną, nasze zespoły okresowo widywały nawet 500 dzieci z ostrym niedożywieniem tygodniowo.

Migracje i pushbacki

Według UNHCR w 2022 roku nawet 100 milionów osób na świecie zostało zmuszonych do przesiedlenia. Niektóre z nich zostały uwięzione na granicy między Białorusią, Litwą, Łotwą i Polską, gdzie spotkały się z systematyczną przemocą i pushbackami. Od początku roku nasze zespoły stały w obliczu wrogich polityk, ograniczających nam dostęp do tych terenów i możliwość pomocy potrzebującym. Eskalacja wojny w Ukrainie obnażyła podwójne standardy europejskich polityk migracyjnych. Dla milionów Ukraińców i Ukrainek – którzy tak samo, jak ludzie uwięzieni na granicy białoruskiej, uciekali przed wojną – wejście na obszar Unii Europejskiej zostało szybko ułatwione.

Stany Zjednoczone kontynuowały wypychanie uchodźców i migrantów docierających do granicy meksykańsko-amerykańskiej. Powoływały się przy tym na tzw. paragraf 42 – regulację intensywnie wykorzystywaną od 2020 roku pod pretekstem covidowych środków ostrożności. W tym samym czasie tysiące migrantów zmierzających do wybrzeża Morza Śródziemnego w północnej Afryce lub uciekających przed czyhającymi na nich w Libii niebezpieczeństwami, zostało wydalonych z Algierii do Nigru i porzuconych na granicy, na środku pustyni.

Pushbacki kontynuowano również na morzu. We wrześniu Malta zmusiła statek ratunkowy, by zabrał uratowanych na Morzu Śródziemnym ludzi do Egiptu, co było ewidentnym pogwałceniem prawa morskiego i międzynarodowego.

Sukcesy i wyzwania w zwalczaniu gruźlicy

Pod koniec roku pismo „New England Journal of Medicine” opublikowało wyniki naszych badań klinicznych TB-PRAC-TECAL, sprawdzających skuteczność i bezpieczeństwo sześciomiesięcznego, w pełni doustnego leczenia gruźlicy lekoopornej. Nowa terapia jest skuteczna w niemal 90 proc. przypadków. Jest to zdecydowana poprawa w porównaniu do wcześniejszych, nawet dwuletnich terapii, skutecznych w około połowie przypadków. Wyniki badań zostały uwzględnione w najnowszej aktualizacji rekomendacji leczenia gruźlicy WHO.

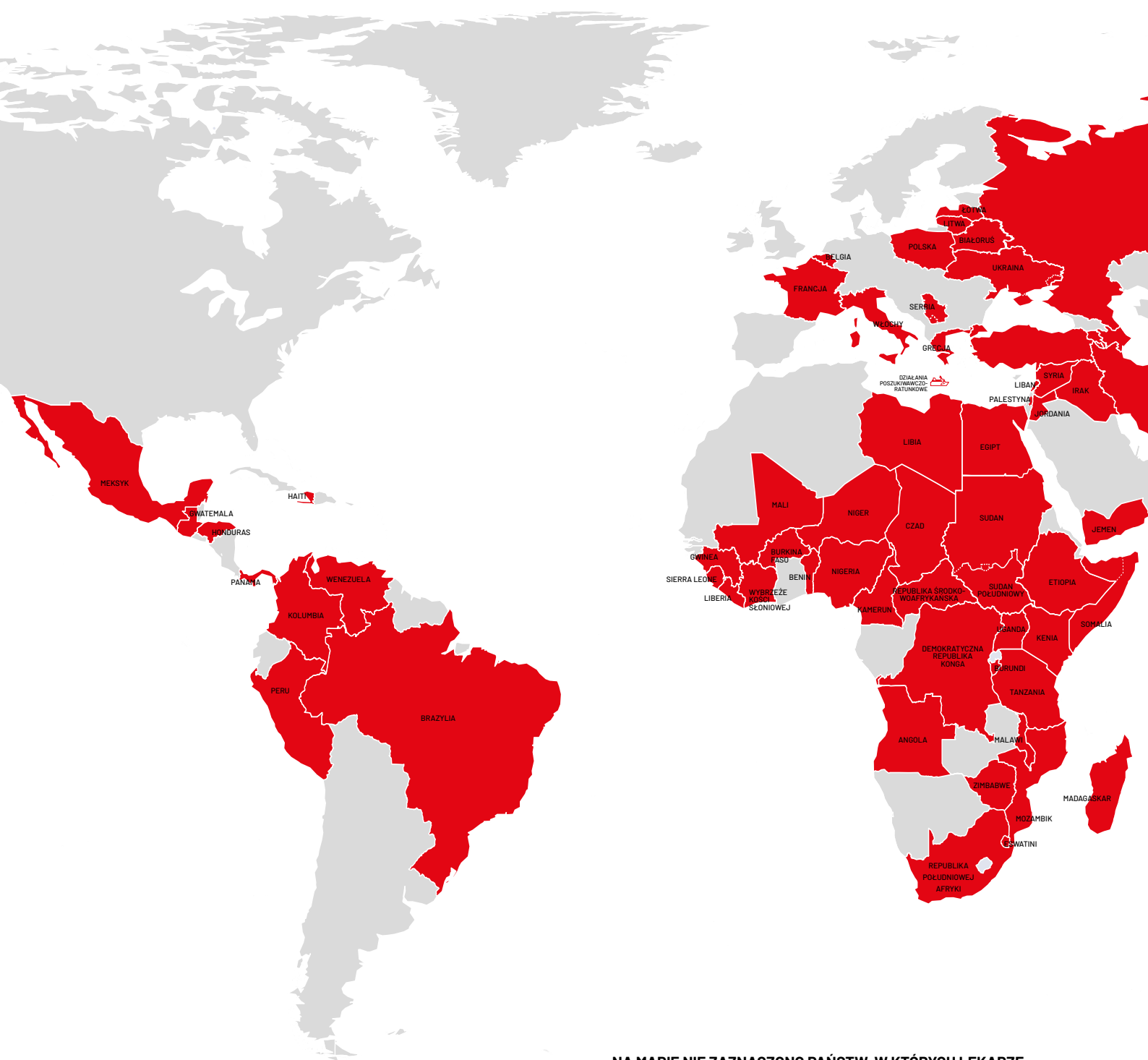
Warunkiem upowszechnienia krótszych, doustnych terapii jest obniżenie kosztu wykorzystywanych w nich leków. Cena tych leków (bedakiliny i delamanidu) jest ciągle za wysoka, by wprowadzić je powszechnie w krajach szczególnie obciążonych gruźlicą.

Również w Polsce trwa wspierany przez Lekarzy bez Granic pilotażowy program ambulatoryjnego leczenia gruźlicy lekoopornej. Jeśli leczenie to stanie się standardem, ma szansę radykalnie poprawić zarówno skuteczność leczenia, jak i jakość życia pacjentów.

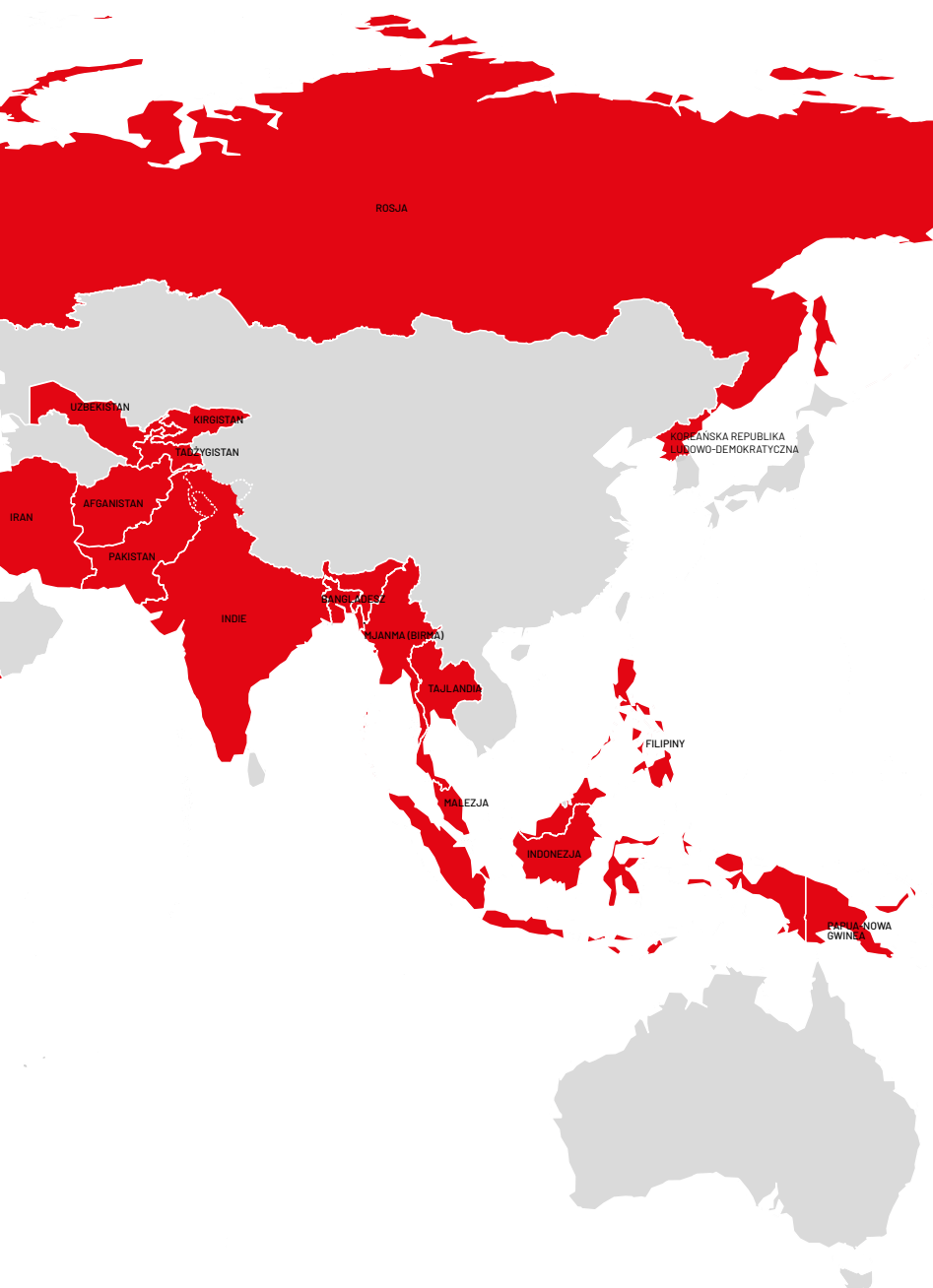
**DRAGINJA NADAŽDIN, DYREKTORKA BIURA
LEKARZY BEZ GRANIC W POLSCE**

MAPA

DZIAŁANIA LEKARZY BEZ GRANIC NA ŚWIECIE

**NA MAPIE NIE ZAZNACZONO PAŃSTW, W KTÓRYCH LEKARZE
BEZ GRANIC W 2022 ROKU PROWADZILI JEDYNE ROZPOZNANIE
POTRZEB LUB WYDALI MNIEJ NIŻ 500 000 EURO.**

Afganistan	Liberia
Angola	Libia
Armenia	Łotwa/ Litwa
Azerbejdżan	Madagaskar
Bangladesz	Malawi
Belgia	Malezja
Benin	Mali
Białoruś	Meksyk
Brazylia	Mjanma (Birma)
Burkina Faso	Mozambik
Burundi	Niger
Czad	Nigeria
Demokratyczna Republika Kongo	Pakistan
Działania poszukiwawczo- ratunkowe	Palestyna
Egipt	Panama
Eswatini	Papua-Nowa Gwinea
Etiopia	Peru
Filipiny	Polska
Francja	Republika Południowej Afryki
Grecja	Republika Środkowoafrykańska
Gwatemala	Rosja
Gwinea	Serbia
Haiti	Sierra Leone
Honduras	Somalia
Indie	Sudan
Indonezja	Sudan Południowy
Irak	Syria
Iran	Tadżykistan
Jemen	Tajlandia
Jordania	Tanzania
Kamerun	Turcja
Kenia	Uganda
Kirgistan	Ukraina
Kiribati	Uzbekistan
Kolumbia	Wenezuela
Koreańska Republika Ludowo- Demokratyczna	Włochy
Liban	Wybrzeże Kości Słoniowej
	Zimbabwe

PRZEGLĄD DZIAŁAŃ

NAJWIĘKSZE PROJEKTY KRAJOWE

WEDŁUG WYDATKÓW W EURO

Jemen	115 milionów
Demokratyczna Republika Konga	113 milionów
Sudan Południowy	112 milionów
Nigeria	91 milionów
Republika Środkowoafrykańska	68 milionów
Sudan	49 milionów
Haiti	49 milionów
Afganistan	48 milionów
Ukraina	48 milionów
Niger	43 miliony

Wydatki w tych 10 krajach sięgnęły 736 milionów euro, co stanowiło ponad połowę (52,4 proc.) wszystkich wydatków na projekty Lekarzy bez Granic w 2022 roku.

© Oliver Barth/Lekarze bez Granic

LEKARKA LEKARZY BEZ GRANIC BADA CHŁOPCA W OŚRODKU DLA MIGRANTÓW SAN VINCENTE. PANAMA, STYCZEŃ 2022

WEDŁUG LICZBY PERSONELU¹

Sudan Południowy	3 460
Jemen	3 009
Afganistan	2 848
Nigeria	2 830
Republika Środkowoafrykańska	2 798
Demokratyczna Republika Konga	2 755
Bangladesz	2 043
Haiti	1 694
Niger	1 474
Sierra Leone	1 448

WEDŁUG LICZBY KONSULTACJI MEDYCZNYCH²

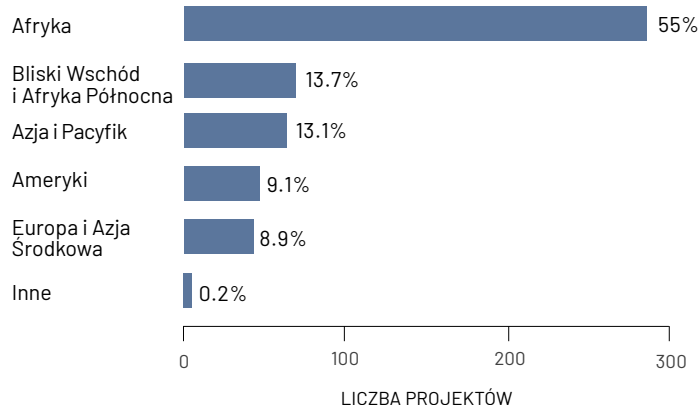
Demokratyczna Republika Konga	2 116 500
Burundi	1 478 200
Niger	1 262 800
Syria	1 017 900
Burkina Faso	1 016 400
Nigeria	945 500
Republika Środkowoafrykańska	937 200
Bangladesz	895 300
Sudan Południowy	891 000
Sudan	586 800

¹ Liczba personelu oznacza liczbę pełnych, całorocznych etatów

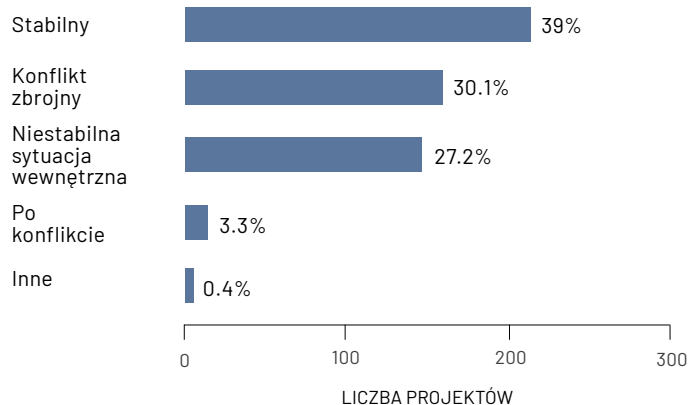
² Z wyłączeniem konsultacji specjalistycznych

LOKALIZACJE PROJEKTÓW

KONTEKST DZIAŁAŃ

DZIAŁANIA W LICZBACH

16 272 300

konsultacji
medycznych

295 300

przyjętych porodów

52 600

pacjentów
leczonych
na cholerę

1 214 100

pacjentów
szpitalnych

118 100

zabiegów
i interwencji
chirurgicznych

4 124 700

szczepień
przeciw odrze

4 268 600

leczonych
przypadków
malariai

39 900

osób objętych
opieką w związku
z przemocą
seksualną

158 200

osób leczonych
na odrę

474 100

rodzin otrzymało
przedmioty
pierwszej
potrzeby

127 400

dzieci z ostrym
niedożywieniem
w szpitalnych
programach
żywienia

3 850

osób
uratowanych
na morzu

17 800

osób objętych
pierwszorazowym
leczeniem gruźlicy

1 422 600

przyjęć na ostrych
dżyrach

31 500

osób żyjących
z HIV objętych
pierwszorazową terapią
antyretrowirusową

5 770

osób objętych
leczeniem na
wirusowe zapalenie
wątroby typu C

425 500

indywidualnych
konsultacji w
obszarze zdrowia
psychicznego

6 570

osób żyjących z HIV
objętych terapią
antyretrowirusową dla
uprzednio leczonych

Na liczby te składają się działania bezpośrednie, zdalne i koordynacyjne. Dają one przybliżony przegląd większości działań Lekarzy bez Granic, choć ich nie wyczerpują. Liczby te mogą się zmieniać; wszelkie zmiany zostaną uwzględnione w cyfrowej wersji raportu dostępnej na msf.org. Korekcie uległa liczba porodów.

UKRAINA: ROK ZNISZCZEŃ

CHRISTOPHER STOKES, SZEFE DZIAŁAŃ LEKARZY BEZ GRANIC W UKRAINIE

DZIAŁANIA MEDYCZNE W LICZBACH

90 800

KONSULTACJI
MEDYCZNYCH

13 600

INDYWIDUALNYCH
KONSULTACJI
W OBSZARZE ZDROWIA
PSYCHICZNEGO

2 560

PACJENTÓW
EWAKUOWANYCH
POCIĄGIEM MEDYCZNYM

24 lutego 2022 roku obudził mnie odgłos dalekich eksplozji, huk samolotów bojowych zrzucających pociski na Kijów i elektryzująca informacja, że Rosja najechała Ukrainę. Nikt z nas nie wiedział, czego możemy się spodziewać. Do Ukrainy przybyłem zaledwie cztery dni wcześniej, by zbudować sieć kontaktów potrzebną

na wypadek eskalacji toczącego się konfliktu. Lekarze bez Granic pierwszy raz pojawili się w Ukrainie w 1999 roku, a od 2014 odpowiadaliśmy na potrzeby związane z walkami na wschodzie. Jednak nie mogę powiedzieć, że byliśmy dobrze przygotowani na to, co się wydarzyło.

W pierwszych dniach rosyjskiej inwazji od 10 do 15 milionów ludzi zostało zmuszonych do opuszczenia domów. Mimo tego nie obserwowaliśmy paniki lub rabowania opuszczonych mienia. Nie pierwszy raz pracuję z Lekarzami bez Granic w strefie konfliktu zbrojnego i nie był to pierwszy raz, kiedy byłem świadkiem wybuchu wojny. Inwazje jednego kraju na drugi zdarzają się rzadko (np. inwazja Stanów Zjednoczonych na Afganistan w 2001 roku oraz w 2003 roku na Irak). Intensywny okres, choć krwawy, jest zwykle krótki. Sytuacja w Ukrainie wyglądała zupełnie inaczej.

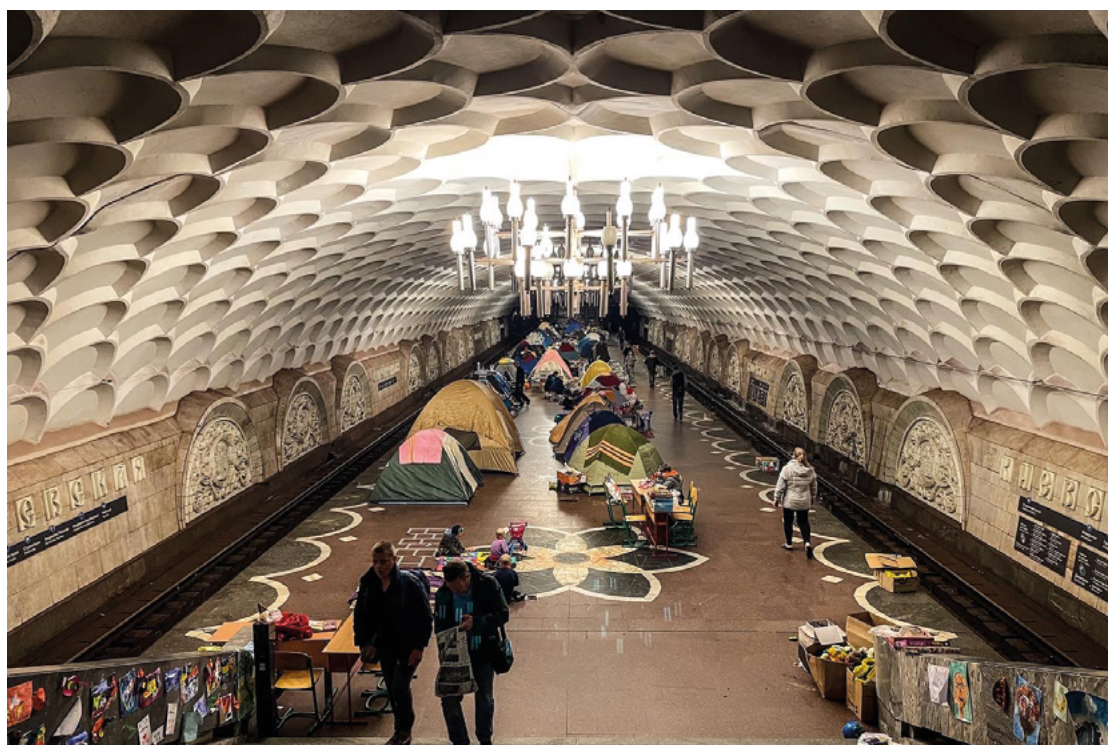
Przenieśliśmy się z Kijowa do Lwowa, gdzie zaczęliśmy wznowiać nasze medyczne działania pomocowe. Nasz nieliczny wówczas personel międzynarodowy czuł się na tyle bezpiecznie, by zostać w Ukrainie. Rozpoczęliśmy współpracę z ukraińskimi koleżankami i kolegami, którzy stanęli na wysokości zadania, mimo że sami byli przesiedleńcami i zmuszeni szukać schronienia dla siebie i swoich rodzin. Razem szukaliśmy odpowiedzi na pytanie o to, co będzie najefektywniejszym działaniem w tak szybko zmieniającej się sytuacji. W jaki sposób medyczna organizacja humanitarna może najlepiej pomóc?

Szybko stało się jasne, że cywile nie zostaną oszczędzeni. Rodziny opuszczające Kijów były zabijane na drogach przez czołgi otwierające ogień bez ostrzeżenia. Dlatego zaczęliśmy od pomocy szpitalom w radzeniu sobie z masowym przyjmowaniem rannych wojennych, działaniu wysoce specjalistycznym i różniącym się od reagowania w „zwykłych” masowych wypadkach, np. drogowych. Zrobiliśmy też odpowiednie zakupy, by uzupełnić szpitalne zapasy szybko zużywanych materiałów medycznych. Są to standardowe działania w warunkach wojennych w kraju o średnich dochodach, posiadającym solidną specjalistyczną infrastrukturę medyczną. Chodziło o wsparcie istniejącego systemu w radzeniu sobie z nadzwyczajnym obciążeniem. Ukraina prowadziła działania wojenne – choć ograniczone geograficznie – od 2014 roku i jej system opieki zdrowotnej był lepiej przygotowany, niż byłaby większość systemów. Owszem, część personelu medycznego wyjechała ze swymi rodzinami, ale większość została na miejscu.

PERSONEL POCIĄGU
MEDYCZNEGO LEKARZY
BEZ GRANIC OMAWIA
STAN STARSZEGO
PACJENTA PODCZAS
PODRÓŻY Z POKROWSKA
WE WSCHODNIEJ
UKRAINIE DO LWOWA.
UKRAINA, MAJ 2022

© Andrii Ovod

DZIAŁANIE KLINIKI MOBILNEJ NA STACJI METRA W CHARKOWIE, GDZIE SCHRONENIA PRZED OSTRZAŁEM SZUKAŁY DZIESIĄTKI GŁÓWNI SZUKAŁY DZIESIĄTKI OSÓB. UKRAINA, KWIECIEŃ 2022

W połowie marca, w odpowiedzi na pojawiające się potrzeby, zdecydowaliśmy się spróbować nowych działań. Ukraińskie koleje ciągle działały, pozostając podstawowym środkiem transportu. Wiele osób, również rannych i chorych, podróżowało pociągami na zachód, byle dalej od mocno ostrzeliwanych terenów na wschodzie i w centrum kraju. Podczas spotkania z ukraińskimi władzami we Lwowie zaproponowałem użycie „medycznych” pociągów do ewakuacji pacjentów. Pomysł chwycił, ktoś przypomniał, że podobne pociągi były wykorzystywane podczas drugiej wojny światowej. Koleje Ukraińskie dostarczyły wagony, my zapewniliśmy sprzęt i specjalistów, by dostosować je do potrzeb intensywnej opieki, wyposażać w koncentratory tlenowe i niezależne zasilanie elektryczne. Myśleliśmy o przeprowadzeniu – w najlepszym razie – kilku kursów. Jednak do końca roku odbyliśmy ponad 80 rotacji, bezpiecznie przewożąc ponad 2500 pacjentów, często w nocy. Wojna odbiła się również na działaniu karet ratunkowych w Ukrainie. Wiele pojazdów zostało zniszczonych (szczególnie w Ługańsku i Doniecku), wiele osób z ich obsługi zostało rannych lub zginęło. Tymczasem zapotrzebowanie na transport osób rannych w wyniku działań wojennych stale rośnie. W efekcie wsparcie medycznego transportu samochodowego stało się ważnym elementem naszych działań. W regionach najbardziej dotkniętych wojną tygodniowo realizowaliśmy od 50 do 100 kursów. Najczęściej przewożiliśmy rannych z przeciążonych szpitali publicznych z terenów przyfrontowych do stosunkowo bezpiecznego Dniepra, gdzie pacjenci mogli otrzymać odpowiednią opiekę. Prowadziliśmy też tzw. kliniki mobilne, pomagając ludziom odciętemu od opieki zdrowotnej na terenach okupowanych przez Rosjan w Chersoniu, Charkowie, Czernihowie czy Mikołajowie. Kiedy tamtejsze wioski i miasteczka zostały odbite przez siły ukraińskie, odkryliśmy, że większość star-

szych osób, które w nich pozostały, była pozbawiona opieki i lekarstw. Tylko w okolicy Chersonia nasze kliniki mobilne dotarły do ponad 160 miejscowości, niosąc ich mieszkańcom pomoc medyczną i psychologiczną.

Ośrodki zdrowia na tych terenach były powszechnie niszczone przez bomby i ostrzał z powietrza, a nawet plądrowane przez rosyjskich żołnierzy. Żeby zrozumieć ogrom zniszczeń, trzeba je zobaczyć. Mówimy o długim na 1000 kilometrów pasie frontu, szerokim na dziesiątki kilometrów w obie strony. Nawet jedna wioska nie uchowała się przed zniszczeniami. Odbudowa kraju zajmie dekady. Rodziny, które się ewakuowały, mówiły mi, że pewnie nigdy nie powrócą. Ci, którzy pozostali, ciągle żyją w zniszczonych przez ostrzał budynkach. Poza krótkimi wizytami naszych zespołów, są pozbawieni pomocy medycznej.

Trzeba tu podkreślić, że większość pomocy na tych terenach i w całym kraju świadczona jest przez władze krajowe, przy wsparciu społeczności i aktywistów, którzy potrafili zorganizować się dosłownie z dnia na dzień. Oni docierają tam, gdzie żadna międzynarodowa organizacja nie odważy się pójść, często płacąc za to wysoką cenę.

Mimo przedłużających się negocjacji, Moskwa ciągle nie dała Lekarzom bez Granic zezwolenia na pracę po drugiej stronie frontu, na terenach ukraińskich znajdujących się obecnie pod rosyjską kontrolą. Bardzo tego żałujemy. To, co zastaliśmy na terenach wcześniej okupowanych przez Rosję, sugeruje, że potrzeby humanitarne są tam ogromne. Potwierdzają to Ukraińcy, których spotkaliśmy w Zaporozżu, Mariupolu i Chersoniu. Możemy jedynie mieć nadzieję, że to się zmieni, ponieważ nic nie wskazuje, by wojna miała się wkrótce skończyć.

DEMOKRATYCZNA REPUBLIKA KONGA

DZIAŁANIA MEDYCZNE W LICZBACH

2 143 600

SZCZEPIEŃ PRZECIW
ODRZE

2 116 500

KONSULTACJI
MEDYCZNYCH

757 800

WYLECZONYCH
PRZYPADKÓW MALarii

13 600

ZABIEGÓW
CHIRURGICZNYCH

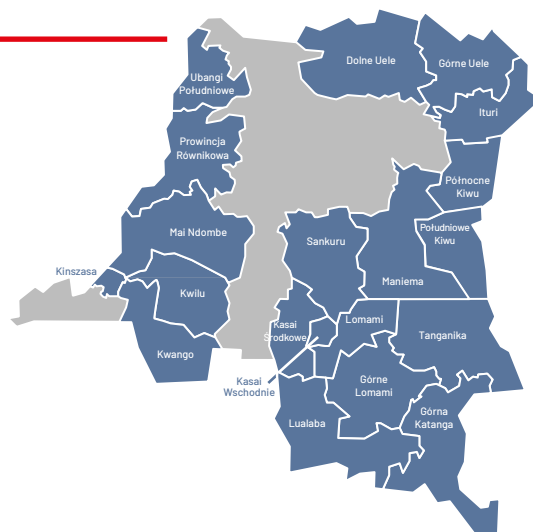
10 000

OSÓB OBJĘTYCH OPIEKĄ
Z POWODU PRZEMOCY
SEKSUALNEJ

1 900

OSÓB Z ZAAWANSOWANYM
HIV OBJĘTYCH STAŁĄ
OPIEKĄ LEKARZY BEZ
GRANIC

Organizacja Lekarze Bez Granic niesie wsparcie medyczne w Demokratycznej Republice Konga od 1977 roku. Organizacja zapewnia podstawową i specjalistyczną opiekę medyczną na ogromną skalę, w tym zabiegi chirurgiczne, programy szczepień, opiekę pediatryczną czy programy dotyczące zdrowia reprodukcyjnego. Głównym obszarem działania pozostaje od wielu lat zapobieganie chorobom zakaźnym, takim jak np. odra. Nieustannie pomagamy też ofiarom konfliktów zbrojnych poprzez leczenie rannych, wsparcie psychologiczne i leczenie ofiar przemocy seksualnej czy zapewnienie podstawowych potrzeb, w tym dostępu do wody i odpowiednich warunków sanitarnych. Kontynuując działalność na szeroką skalę, w 2022 roku Lekarze bez Granic zatrudniali w Demokratycznej Republice Konga osoby na ponad 2755 stanowiskach, a roczny budżet wyniósł ponad 113 mln euro. Wskutek przemocy w 2022 roku około 600 tysięcy osób zostało przesiedlonych do prowincji Kiwu

REGIONY, W KTÓRYCH LEKARZE BEZ GRANIC PROWADZILI PROJEKTY W 2022 R.

Północne. Zespoły Lekarzy bez Granic prowadzą w obozach dla osób przesiedlonych działanie medyczne, leczą niedożywienie i wspierają osoby, które doświadczyły przemocy seksualnej.

ETIOPIA

DZIAŁANIA MEDYCZNE W LICZBACH

163 200

KONSULTACJI
MEDYCZNYCH

33 900

LECZONYCH PRZYPADKÓW
MALarii

1 910

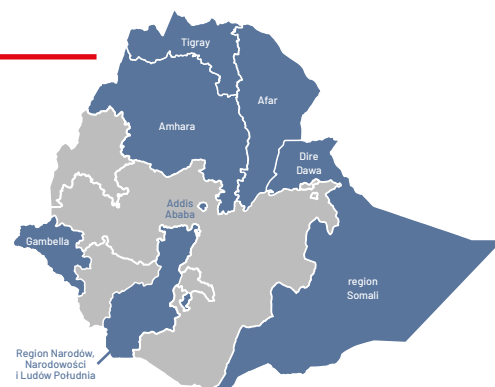
NIEDOŻYWIONYCH DZIECI
PRZYJĘTYCH DO LECZENIA
SZPITALNEGO

1 290

PRZYJĘTYCH PORODÓW

Zespoły Lekarzy bez Granic po raz pierwszy zaangażowały się w Etiopii w 1984 roku, prawie 40 lat temu, podczas kryzysu głodu. Głód i niedożywienie dotknęły wtedy aż 7,5 mln z około 38 mln mieszkańców; ponad 2,5 mln ludzi zostało wewnętrznie przesiedlonych. W 1984 roku zespoły Lekarzy bez Granic rozpoczęły programy żywienia terapeutycznego.

Od tamtej pory Etiopia pozostaje jednym z krajów, gdzie koncentrujemy swoje wysiłki, odpowiadając na potrzeby ludności lokalnej. Wyzwaniem nadal pozostaje operowanie w warunkach konfliktów zbrojnych, bez możliwości dotarcia do niektórych społeczności. Nasze główne działania to pomoc medyczna, programy żywienia terapeutycznego i dotyczące zdrowia reprodukcyjnego, wsparcie w dostawach wody. W 2022 roku zespoły

REGIONY, W KTÓRYCH LEKARZE BEZ GRANIC PROWADZILI PROJEKTY W 2022 R.

Lekarze Bez Granic kontynuowały pracę w Afarze i Regionie Narodów, Narodowości i Ludów Południa. Powrócono też do projektów w regionach Gambella, Somali i Tigray. Łącznie Lekarze bez Granic zatrudniali personel na 814 stanowiskach, a roczny budżet wszystkich projektów wyniósł ponad 23 mln euro.

SUDAN POŁUDNIOWY

DZIAŁANIA MEDYCZNE W LICZBACH

891 000

KONSULTACJI
MEDYCZNYCH

309 900

LECZONYCH PRZYPADKÓW
MALARII

125 000

SZCZEPIEŃ PRZECIW
ODRZE

1 290

OSÓB PRZYJĘTYCH DO
SZPITALA

6 460

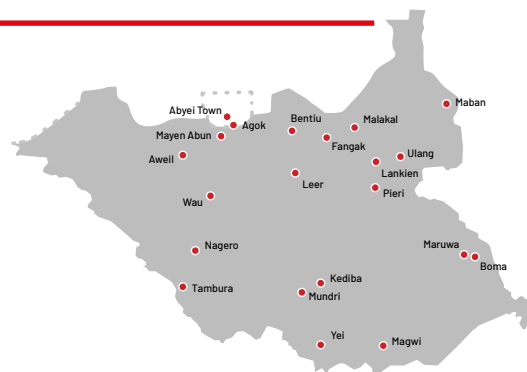
ZABIEGÓW
CHIRURGICZNYCH

3 810

NIEDOŻYWIANYCH
PACJENTÓW PRZYJĘTYCH
DO LECZENIA
SZPITALNEGO

Główne tematy i obszary działalności, którymi zajmuje się personel Lekarzy bez Granic w Sudanie Południowym w ostatnich latach to: potrzeby wywołane przemocą i konfliktami zbrojnymi, ogólny dostęp do opieki medycznej, wybuchy epidemii chorób zakaźnych, tzw. zapomniane choroby tropikalne, potrzeby związane ze zjawiskami spowodowanymi zmianami klimatu (susze, powodzie), dostęp do wody i odpowiednie warunki sanitarne oraz ogólne wsparcie lokalnego systemu opieki zdrowotnej.

Obecna sytuacja w Sudanie Południowym pozostaje na tyle trudna, że zespoły Lekarzy bez Granic podejmują się opieki medycznej i wsparcia w niemalże całym kraju. W 2022 roku powodzie objęły prawie dwie trzecie kraju, co spowodowało, że blisko milion osób straciło dach nad głową. Działania Lekarzy bez Granic w 2022 roku w Sudanie Południowym to 3460 stanowisk pracy, ponad 112 mln euro budżetu, setki miejsc w szpitalach

● MIASTA, MIASTECZKA LUB WIOSKI,
W KTÓRYCH LEKARZE BEZ GRANIC
PRACOWALI W 2022 R.

i ogromne zaangażowanie w obozach dla osób przesiedlonych.

SIERRA LEONE

DZIAŁANIA MEDYCZNE W LICZBACH

137 600

KONSULTACJI
MEDYCZNYCH

86 200

LECZONYCH PRZYPADKÓW
MALARII

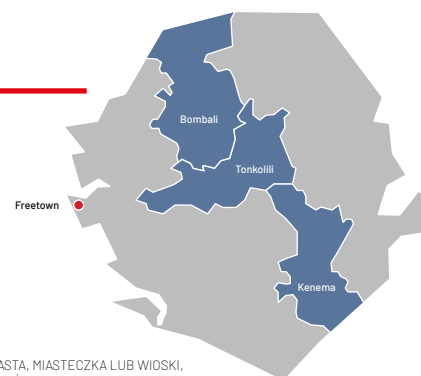
5 190

PRZYJĘTYCH PORODÓW

74

OSOBY ROZPOCZĘŁY
LECZENIE GRUŻLICY

Lekarze bez Granic podejmują działania w Sierra Leone w zakresie leczenia i prewencji chorób, edukacji zdrowotnej, wspierania dobrych praktyk zdrowotnych, higienicznych i żywieniowych od lat 80-tych. Zespoły Lekarzy bez Granic monitorują między innymi występowanie i rozprzestrzenianie się chorób zakaźnych, np. COVID-19. Obecnie prowadzimy projekty w czterech dystryktach (Kenema, Kailahun, Tonkolili i Bombali), współpracując z Ministerstwem Zdrowia w dostarczaniu podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej m.in. w zakresie leczenia gruźlicy i HIV. Zespoły Lekarzy bez Granic zapewniają także wsparcie osobom, które doświadczyły przemocy seksualnej i przemocy uwarunkowanej płcią. W obliczu wysokich wskaźników śmiertelności kobiet w ciąży i dzieci, Lekarze bez Granic skupiają się również na opiece zdrowotnej dzieci do piątego roku życia, kobiet w ciąży i karmiących. Szczególną uwagę objęty jest wschodni region Sierra Leone, Kenema. Działamy też na rzecz zwiększania umiejętności i wiedzy lokalnego personelu medycznego. Od 2017 roku, we współpracy z

● MIASTA, MIASTECZKA LUB WIOSKI,
W KTÓRYCH LEKARZE BEZ GRANIC
PRACOWALI W 2022 R.

■ REGIONY, W KTÓRYCH LEKARZE BEZ GRANIC
PROWADZILI PROJEKTY W 2022 R.

władzami lokalnymi i uczelniami, prowadzona jest Akademia Opieki Zdrowotnej, która kształci personel medyczny nie tylko pozostający w Sierra Leone, ale też pracujący potem w całej Afryce Zachodniej. Celem jest budowanie wyspecjalizowanych, lokalnych kadr, mogących odpowiadać zarówno na codzienne wyzwania, jak i podejmować skuteczne działania w przypadku wybuchu epidemii czy sytuacji kryzysowych.

W 2022 roku zespoły Lekarzy bez Granic poczyniły znaczne postępy w leczeniu gruźlicy lekoopornej, kontynuując jednocześnie projekty podnoszące poziom opieki położniczej i pediatrycznej. Zatrudniano osoby na 1448 stanowiskach, a budżet roczny wyniósł ponad 20 mln euro.

FINANSE LEKARZY BEZ GRANIC NA ŚWIECIE W 2022 ROKU

Skąd pochodziły nasze środki

W 2022 roku ponad 7 milionów darczyńców prywatnych wsparło działania Lekarzy bez Granic, przekazując nam ponad dwa miliardy i 190 milionów euro. Stanowiło to 97,3 proc. dochodów organizacji.

Źródła finansowania Lekarzy bez Granic są podstawą niezależności i efektywności naszych działań. Korzystając z darowizn od osób indywidualnych i firm, możemy działać w oparciu o własne, niezależne rozpoznanie potrzeb. Możemy ruszać z pomocą natychmiast i nieść ją tak długo, jak długo jest potrzebna, niezależnie od decyzji politycznych, interesów ekonomicznych i przemijającego zainteresowania mediów.

Darczyńców zachęcamy do wpłat na działalność statutową. W wyjątkowych sytuacjach – nagłych kryzysów humanitar-

nych związanych z wybuchem konfliktów zbrojnych lub katastrofami naturalnymi – zbieramy środki na konkretny cel. Zawsze staramy się wydawać pieniądze zgodnie z intencją darczyńców. Nigdy jednak nie zbieramy więcej celowych funduszy niż jesteśmy w stanie efektywnie wydać w danym miejscu.

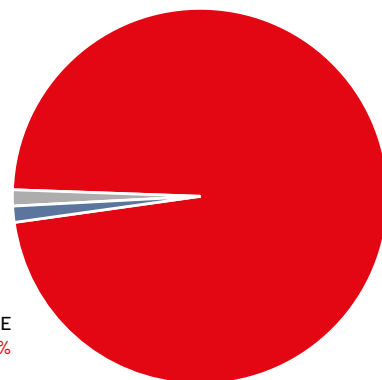
Nie przyjmujemy wsparcia od firm i branż, których działalność kłóci się z naszymi wartościami lub może ograniczać naszą zdolność niezależnego, bezstronnego i neutralnego działania. Nie przyjmujemy darowizn od przemysłu zbrojeniowego, farmaceutycznego, wydobywczego (szczególnie paliw kopalnych, złota i diamentów), alkoholowego i tytoniowego.

ŹRÓDŁA PRZYCHODÓW LEKARZY BEZ GRANIC NA ŚWIECIE W 2022 ROKU

	W MILIONACH EURO	UDZIAŁ PROC.
ŚRODKI PRYWATNE	2 190,90	97%
ŚRODKI INSTYTUCJONALNE	23,14	1%
INNE ŚRODKI OPERACYJNE I NADZWYCZAJNE	38,34	2%
RAZEM	2 252,37	100%

INNE ŚRODKI OPERACYJNE I NADZWYCZAJNE	2%
ŚRODKI INSTYTUCJONALNE	1%
ŚRODKI PRYWATNE	97%

Jak wydawaliśmy pieniądze

Wydatki Lekarzy bez Granic na świecie w 2022 roku przekroczyły 2 miliardy euro. 80 proc. tej sumy przeznaczaliśmy na naszą misję społeczną – przede wszystkim na organizację i prowadzenie medycznych działań humanitarnych oraz podnoszenie świadomości na temat sytuacji humanitarnej na świecie.

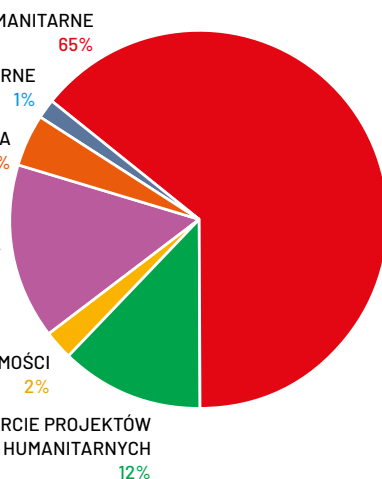
20 proc. rocznych wydatków przeznaczaliśmy na administrację i fundraising – pozyskiwanie funduszy ze źródeł prywatnych, niezbędne dla zapewnienia niezależności finansowej i operacyjnej organizacji.

WYDATKI OPERACYJNE LEKARZY BEZ GRANIC NA ŚWIECIE W 2022 ROKU

	W MILIONACH EURO	UDZIAŁ PROC.
PROJEKTY HUMANITARNE	1 404,17	65%
WSPARCIE PROJEKTÓW HUMANITARNYCH	253,94	12%
PODNOSENIE ŚWIADOMOŚCI	49,98	2%
INNE DZIAŁANIA HUMANITARNE	29,38	1%
MISJA SPOŁECZNA	1 737,48	80%
POZYSKIWANIE FUNDUSZY	325,54	15%
ADMINISTRACJA	104,61	5%
POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE	430,15	20%
RAZEM	2 167,63	100%

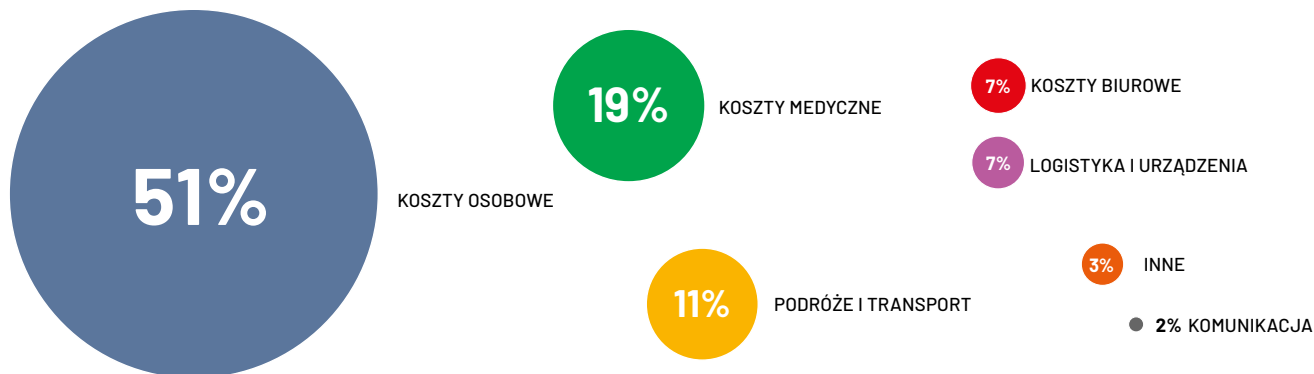
PROJEKTY HUMANITARNE	65%
INNE DZIAŁANIA HUMANITARNE	1%
ADMINISTRACJA	5%
POZYSKIWANIE FUNDUSZY	15%
PODNOSENIE ŚWIADOMOŚCI	2%
WSPARCIE PROJEKTÓW HUMANITARNYCH	12%

Nasz personel na świecie

Koszty osobowe stanowiły nieco ponad połowę (51 proc.) wydatków Lekarzy bez Granic w 2022 roku. Złożyły się one na 48 808 pełnych, rocznych etatów. 83 proc. osób zatrudnionych było lokalnie w miejscu realizacji projektów

humanitarnych, 8 proc. stanowił międzynarodowy personel projektów, zaś 9 proc. to pracownicy 24 biur krajowych i międzynarodowych struktur organizacji, w tym biura w Polsce.

PERSONEL LEKARZY BEZ GRANIC NA ŚWIECIE W 2022 ROKU

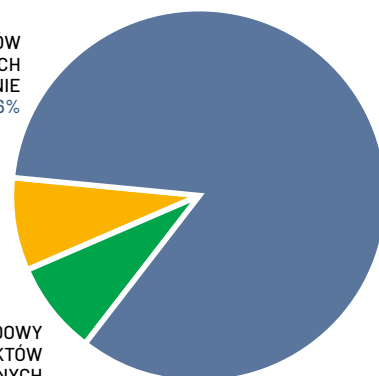
PEŁNOETATOWE STANOWISKA:

	LICZBA	UDZIAŁ PROC.
PERSONEL PROJEKTÓW HUMANITARNYCH ZATRUDNIONY LOKALNIE	40 306	82,6%
MIĘDZYNARODOWY PERSONEL PROJEKTÓW HUMANITARNYCH	3 796	7,8%
PERSONEL PROJEKTÓW HUMANITARNYCH	44 102	90%
PERSONEL W BIURACH KRAJOWYCH	4 706	9,6%
RAZEM	48 808	100%

PERSONEL PROJEKTÓW HUMANITARNYCH ZATRUDNIONY LOKALNIE
82,6%

PERSONEL W BIURACH KRAJOWYCH
9,6%

MIĘDZYNARODOWY PERSONEL PROJEKTÓW HUMANITARNYCH
7,8%

LEKARZ LEKARZY BEZ GRANIC NADZORUJE DOŻYWIANIE DZIECKA, W CENTRUM ŻYWIENIA TERAPEUTYCZNEGO W DUPTI, W REGIONIE AFAR. ETIOPIA, CZERWIEC 2022

© Njiiri Karago/Lekarze bez Granic

PIERWSZY ROK POLSKIEGO BIURA LEKARZY BEZ GRANIC

Rok 2022 był pierwszym rokiem działania polskiego biura Lekarzy bez Granic. Zostało ono powołane w celu:

- informowania o sytuacji humanitarnej na świecie i działaniach Lekarzy bez Granic,
- pozyskiwania funduszy na międzynarodowe działania organizacji,
- informowania o możliwościach pracy w międzynarodowych projektach humanitarnych.

Celem polskiego biura Lekarzy bez Granic są też działania rzecznicze i prezentowanie opinii i stanowisk organizacji w ważnych kwestiach humanitarnych.

Działanie polskiego biura Lekarzy bez Granic w 2022 roku sfinansowane zostało w całości z grantu ruchu międzynarodowego Lekarzy bez Granic.

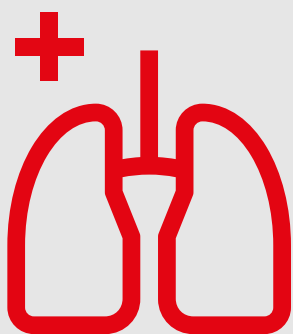
Wsparcie dla działań w Ukrainie

Od początku eskalacji wojny w Ukrainie w lutym 2022 roku,

polskie biuro Lekarzy bez Granic aktywnie wspierało międzynarodowe zespoły, spieszące z pomocą humanitarną, m.in. przez zakupy żywności i materiałów pierwszej potrzeby dla osób w Ukrainie oraz wsparcie działań logistycznych. Te działania, o wartości 1 826 517,40 złotych, sfinansowane zostały z oddzielnych grantów międzynarodowego ruchu Lekarzy bez Granic.

Działania w Polsce

W 2022 roku polskie biuro Lekarzy bez Granic wspierało międzynarodowe zespoły organizacji w pomocy uchodźcom i uchodźczyniom z Ukrainy w kontynuacji leczenia w Polsce, w szczególności gruźlicy lekoopornej. Lekarze bez Granic zaangażowali się w program pilotażowy ambulatoryjnego leczenia gruźlicy lekoopornej w Polsce, którego celem jest wypracowanie krajowego standardu leczenia zgodnego z najnowszymi rekomendacjami Światowej Organizacji Zdrowia (WHO).

Do tej pory leczenie gruźlicy lekoopornej w Polsce wiązało się nawet z 24-miesięczną hospitalizacją. Skuteczność dotychczas stosowanych schematów lekowych wynosi nieco ponad 50 proc. Długa hospitalizacja zaś wpływa negatywnie na kondycję fizyczną i psychiczną pacjentów oraz naraża ich na zakażenia szpitalne.

Rekomendowane przez WHO schematy leczenia, uwzględniające wyniki badań klinicznych Lekarzy bez Granic, są dużo krótsze, skuteczniejsze i bezpieczniejsze, a pacjenci mogą prowadzić dotychczasowe życie rodzinne, zawodowe i towarzyskie.

Dzięki wspieraniu przez Lekarzy bez Granic programowi pilotażowemu nowoczesne terapie mają szansę stać się standardem leczenia w Polsce, radykalnie poprawiając jego wyniki oraz jakość życia pacjentów.

Pod koniec 2022 roku polskie biuro Lekarzy bez Granic wspierało też międzynarodowe zespoły organizacji, które przybyły w rejon granicy polsko-białoruskiej, aby udzielać niezbędnej medycznej pomocy humanitarnej osobom pilnie jej potrzebującym.

© Johnny Vianney Bissakonou / Lekarzy bez Granic

ZESPÓŁ LEKARZY BEZ GRANIC PRZYWOZI ZAOPATRZENIE MEDYCZNE DLA OSÓB PRZESIEDLONYCH W OBOZIE HERVÉ FARM W KWAMOUTH. DEMOKRATYCZNA REPUBLIKA KONGA, WRZESIEŃ 2022

Wsparcie dla międzynarodowych projektów humanitarnych

W 2022 roku w Polsce darczyńcy prywatni (indywidualni oraz firmy) wsparli Lekarzy bez Granic darowiznami o łącznej kwocie **1 708 978,56 złotych**. Środki te w całości przekazane zostały na realizację projektów humanitarnych Lekarzy bez Granic. W szczególności fundusze te wsparły:

1

Zakup materiałów medycznych i środków pierwszej potrzeby, jak również rozpoznanie sytuacji i potrzeb w związku z wojną w Ukrainie, które stało się podstawą do planowania i realizacji medycznych działań humanitarnych Lekarzy bez Granic w tym kraju (877 769,88 zł).

2

Pomoc medyczną zespołów mobilnych Lekarzy bez Granic dla osób dotkniętych skutkami konfliktu zbrojnego w regionie Amhara, w Etiopii, gdzie ludność doświadczała przemocy, w tym przemocy seksualnej lub była jej świadkiem (120 000 zł).

3

Koordinację medycznych działań humanitarnych w ogarniętej konfliktem prowincji Kiwu Północne, w Demokratycznej Republice Konga, obejmujących m. in. pomoc osobom dotkniętym skutkami konfliktu zbrojnego, prewencję cholery, wsparcie podstawowej opieki zdrowotnej (275 000 zł).

4

Wsparcie systemu ochrony zdrowia w mieście Magburaka, w Sierra Leone, gdzie działania Lekarzy bez Granic koncentrują się na pomocy medycznej dla kobiet i dzieci, zdrowiu reprodukcyjnym, pediatrii, ale też odpowiedzi na wybuchy chorób (145 310,82 zł).

5

Pomoc ofiarom przemocy seksualnej i opiekę medyczną w obszarze zdrowia reprodukcyjnego w stanie Unity w Sudanie Południowym. Jego ludność od lat jest ciężko doświadczana przez przemoc, przymusowe przesiedlenia oraz regularne podtopienia terenu (120 000 zł).

6

Koordinację działań humanitarnych przez Centrum Operacyjne w Amsterdamie (170 897,86 zł).

Lekarze bez Granic to międzynarodowa medyczna organizacja humanitarna prowadząca działania w ponad 70 krajach na świecie.

Niesiemy niezbędną pomoc ofiarom konfliktów zbrojnych, epidemii i klęsk żywiołowych oraz społecznościom wykluczonym z dostępu do opieki zdrowotnej. Jesteśmy tam, gdzie potrzeby humanitarne są największe. Kierujemy się etyką lekarską oraz zasadami bezstronności, niezależności i neutralności.

Bezstronność

Udzielamy pomocy najbardziej potrzebującym. Nie ma znaczenia, z jakiego kraju pochodzą, jaką religię wyznają ani jakie są ich przekonania polityczne. W pierwszej kolejności pomagamy tym, którym zagraża największe niebezpieczeństwo.

Niezależność

Działamy na podstawie własnej oceny potrzeb, niezależnie od jakichkolwiek sił politycznych, ekonomicznych i religijnych. Ponad 97 procent naszych funduszy pochodzi od darczyńców prywatnych, dzięki czemu zachowujemy niezależność operacyjną i możemy elastycznie reagować na kryzysy.

Neutralność

W sytuacji konfliktu zbrojnego nie opowiadamy się po żadnej ze stron. Zdarza się, że nie jesteśmy obecni na obszarach kontrolowanych przez każdą ze stron konfliktu. Powodem może być blokada pomocy humanitarnej, brak możliwości zapewnienia elementarnego bezpieczeństwa naszym zespołom lub to, że najpilniejsze potrzeby ludzi zostały już zaspokojone.

 Fundacja Lekarze bez Granic
ul. Sapieżyńska 10A,
00-215 Warszawa, Polska

 lekarze-bez-granic.pl
 biuro@warsaw.msf.org

Zdjęcie na okładce: Andrii Ovod

PRACOWNIK LEKARZY BEZ GRANIC ŚWIĘTUJE UKOŃCZENIE AKADEMII LEKARZY BEZ GRANIC
DLA PERSONELU MEDYCZNEGO W OLD FANGAK. SUDAN POŁUDNIOWY, CZERWIEC 2022